

УДК 371.31 (38)

**МЕТОДИКА ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЕКТУВАННЯ ВЛАСНОГО СТИЛЮ В
ОДЯЗІ ІЗ МОЖЛИВОСТЯМИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
(ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ, 9 КЛАС)**

Битюцька Алла

Науковий керівник: кандидат пед. наук, доцент Абрамова О.В.

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна*

У статті розглянуто технологію проектування власного стилю в одязі на заняттях із трудового навчання у 9 класі. Звернуто увагу на умови формування результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів: ознайомлення із основними стилями одягу, вміння враховувати особливості своєї фігури у доборі видів одягу певного стилю, усвідомлення власного стилю в одязі.

Ознайомлено із можливостями застосування сучасних технологій, комп'ютерних програм для втілення творчих ідей при створенні та розробці власного стилю в одязі під час виконання проекту «Мій стиль».

Ключові слова: стиль, мода, проект, проектування, проектно-технологічна діяльність, сучасні технології, технічні засоби навчання.

Technique of technology of design of own style in clothes with opportunities of use of modern technologies (Labor training, 9th class)

A. Bityutska

Scientific supervisor: Candidate of pedagogical sciences, associate professor Abramova O.V.

The Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Kropyvnytsky, Ukraine

In article technology of design of own style in clothes on classes in labor training in the 9th class are considered. The attention to conditions of formation of results of educational cognitive activity of pupils is paid: acquaintance with the main clothes styles, ability to consider features of the figure in selection of types of clothes of a certain style, awareness of own style in clothes.

Article acquaints with opportunities of use of modern technologies, computer programs for the embodiment of the creative ideas during creation and development of own style in clothes during implementation of the My Style project.

Keywords: style, fashion, project, design, design and technological activity, modern technologies, technical means of training.

Постановка проблеми. У ХХ столітті в нашій країні мало приділялося уваги вивченню питання стилю та моди, більшість одягу було одноманітним, мода змінювалася поступово, була менш мінливою. У кінці ХХ століття з'явилася велика кількість мікростилів у одязі, вибір різних видів одягу став більш широким, а, отже, зростає потреба в усвідомленні власного стилю в одязі, у дослідженні та вивченні основних стилів одягу та напрямків моди, вмінні враховувати особливості своєї фігури у доборі видів одягу певного стилю тощо. Усі ці питання досліджувалися самотужки, створення власного стилю тривало роками методом проб і помилок. Зараз, у нашій країні, незважаючи на велику кількість інформації в модних журналах, книгах, Інтернеті про стиль та моду, досить часто можна зустріти людей, які не вміють обирати одяг який їм личить. Навколо є багато людей, котрі купують дорогий, модний одяг і не вміють його поєднувати – не мають смаку, одягають одяг який їм не пасує, і, навіть, спотворюють свою фігуру, одягаючи просто те, що їм не підходить.

Для середнього шкільного віку характерним є усвідомлення себе, самовираження, індивідуалізація тощо. Важливим для підлітка є виглядати привабливо, багато уваги ними приділяється зовнішньому вигляду. Але стрімка мінливість модних тенденцій збивають з пантелику й діти які є неосвіченими в питаннях стилю, хочуть носити речі які носять усі, не зважаючи на те, що їм може геть не пасувати даний одяг. Наразі, існує багато дослідників, які займаються питаннями як навчити дітей у шкільному віці стилю, смаку. Деякі автори вважають, що естетичний смак потрібно прививати із дитинства та розвивати.

Завдяки реформам у сфері освіти, було оновлено програми 2017 року з трудового навчання в школі. Зміст оновленої навчальної програми орієнтовано на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, що покликані наблизити процес трудового навчання до життєвих потреб учня, його інтересів і природних здібностей.

Уведений в навчальну програму розділ «Технологія побутової діяльності», де, зокрема, вивчаються теми догляду за власною зовнішністю, вибір одягу й догляд за ним та проектування власного стилю. Під час роботи з

розділом «Технологія побутової діяльності» у 9 класі передбачено виконання проекту «Мій стиль. Технологія проектування власного стилю». У процесі вивчення отримуємо результати навчально-пізнавальної діяльності учнів: знаннєвий компонент – знає і називає основні стилі одягу; діяльнісний компонент – добирає одяг та взуття з урахуванням власних параметрів та потреб, поєднує види одягу, виконує проект зі створення власного стилю в одязі; ціннісний компонент – критично ставиться до використання одягу та взуття залежно від потреб, усвідомлює власний стиль одягу. Практичний результат учнівського проекту має бути: 1) особистісно ціннісним; 2) корисним для сім'ї, родини, класу, школи, громади; 3) соціально зорієнтованим або мати підприємницький потенціал [2, 8].

Аналіз актуальних досліджень. Серед сучасних досліджень існує велика кількість наукових праць українських авторів присвячених вивченню модних тенденцій та визначенню стилю одягу (К. Горчинська, О. Колосніченко, І. Косяк, Н. Кудрявцева, А. Малинська, Л. Назарчук, Т. Ніколаєва, К. Пашкевич, М. Смирнова, І. Сохатюк та інші). Існують нароби педагогів-науковців у яких вони намагаються описувати методики вивчення тем проектування власного стилю й знаходити нові можливості в донесенні знань та вмінь з питань стилю для учнів загальноосвітніх навчальних закладів (Т. Мачача, Т. Стрижова та інші). Застосування проектно-технологічного підходу в школі на уроках трудового навчання широко досліджується сучасними фахівцями (В. Бербець, Г. Гаврилюк, Н. Дубова, О. Коберник, С. Яшук та інші).

Провідним напрямком реалізації змісту сучасної технологічної освіти є проектно-технологічний підхід, що має визначені положення, що обґрунтовані та підтвержені практикою. На думку Г. Гаврилюк, такий підхід дозволяє учням у процесі виконання творчого проекту набувати значного обсягу знань, практичних умінь і навичок, розвивати творчий потенціал [6, 16].

Мета статті: обґрунтування використання технічних засобів навчання, сучасних технологій та комп'ютерних програм при проектування власного стилю в одязі на заняттях із трудового навчання у 9 класі.

Методи дослідження: аналіз літератури, електронних джерел, нормативних документів, систематизація результатів дослідження.

Уроки технологій спрямовані на набуття навичок самостійної науково-практичної дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їх інтелектуальних, психічних, творчих, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти.

У Державній програмі «Освіта» (Україна XXI століття) як стратегічне визначено завдання формування творчої особистості, забезпечення пріоритетності гармонійного і всебічного розвитку людини, становлення її духовного, фізичного і психічного здоров'я, її моральної, інформаційної культур, готовності до діяльності у сучасному суспільстві. З огляду на вимоги, які містить Закон України «Про загальну середню освіту», важливою є проблема створення нових та вдосконалення традиційних технологій навчання, спрямованих на формування здатності до саморозвитку, уміння планувати власну діяльність, здатність до роботи в групі, до виконання проектів у колективі. В сьогоденні значна увага приділяється інтерактивним методам навчання, що здійснюються із застосуванням інтерактивних програм, які реалізують діяльнісний підхід до навчання. Інтерактивні методи навчання захоплюють учнів, пробуджують в них інтерес та мотивують, навчають самостійного мислення та дій, підсилює розвиток уваги та пам'яті.

Основним методом на уроках трудового навчання є проектно-технологічна діяльність. Проект є складовою проектування, що розглядається як створення проекту (прототипу, прообразу) передбачуваного або можливого об'єкту стану. Проектування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної і практичної діяльності. Проведений аналіз дозволяє нам сформулювати думку про те, що проектування в якості творчої, інноваційної діяльності завжди націлене на створення виробів і послуг, що володіють об'єктивною і суб'єктивною новизною і мають особистісну та суспільну значимість. У загальних рисах проектування полягає в

аналізі проектної ситуації (збиранні й уточненні інформації), синтезі (пошуку) та оцінці рішень [5, 289].

Процес розробки проекту з трудового навчання у 9 класі має послідовний алгоритм. На першому етапі обирається об'єкт проектування із урахуванням здібностей та інтересів учнів та МТБ навчального закладу. Далі досліджують методами проектування і обґрунтовують форму або конструкцію виробу. Наступним кроком стане дослідження та вибір матеріалів, визначення технологічних процесів, за допомогою яких буде виготовлено виріб. Потім проходить процес розробки необхідних для виготовлення виробу проектно-технологічних документів – малюнків, ескізів, технічних рисунків, креслеників, схем тощо. І останньою складовою алгоритму проектування є саме виконання запланованої роботи [2, 8].

Цінність проектування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає дітей до самостійної, практичної, планової і систематичної роботи, виховує прагнення до створення нового або існуючого, але вдосконаленого виробу, формує уявлення про перспективи його застосування; розвиває морально-трудові якості, загально-цінні мотиви вибору професії і працелюбність. При цьому необхідно пам'ятати, що потрібно особливу увагу приділяти тому, щоб в учнів не згасав інтерес до цього процесу, слідкувати щоб вони доводили свої наміри, особливо в праці, до кінця.

Одним із видів проектно-технологічної діяльності в учнів у 9 класі на уроках трудового навчання є здійснення **проектування власного стилю в одязі**. Завданням вчителя є розробити такі методики, котрі б захопили учнів, створювали б бажання працювати у цьому напрямку, зацікавити їх. Вчителям трудового необхідно планувати втілення проектів із урахуванням матеріально-технічної бази (далі – МТБ) школи, потрібно розробляти такі методики, які більш доступні для учнів. Учні, що мають високий рівень пізнавальної діяльності, при бажанні, наприклад, мають змогу опанувати комп'ютерні програми, котрі допоможуть їм у втіленні ідеї, розробці ескізів, презентацій, підбору кольорів, розрахунків при створенні власного стилю в одязі. Нажаль, не

всі сучасні технології, наразі може дозволити собі школа, наприклад 3D принтери, 3D сканери тощо, але діти мають знати про потенційні можливості, котрі у майбутньому стануть більш доступними.

Одним із завдань вчителя технологій є показати можливості та інструменти, завдяки яким учні зможуть реалізувати свої ідеї. На створення власного стилю впливають самопізнання, смакові вподобання, спосіб життя, тип фігури, тощо.

Спочатку учні мають, звісно ознайомитися з базовими поняттями і знаннями у сфері моди та стилю, знати і розуміти основні закономірності композиції. Далі необхідно дослідити типи фігур та особливості вибору одягу до різних їх видів.

Стиль одягу – це сукупність деталей або акценти, що разом створюють індивідуальний образ. На стиль в одязі впливають вік, стать, професія, соціальний статус, особистий смак людини, національність, релігійна приналежність, доречність, функціональність, спосіб життя та індивідуальні особливості. Стиль в одязі є одним з основних елементів загального іміджу людини. Акцентами в одязі можуть бути будь-які деталі одягу, взуття, фурнітура тощо. Відшукати, створити власний стиль – завдання не просте. Формується він протягом досить тривалого часу [4, 240]. Основними стилями в одязі є класичний, романтичний, спортивний, фольклорний. Також існує таке явище, як, змішення стилів, що називається «еклектика» [1]. Усі інші стилі є похідними – «американський підліток», «треш», business casual, smart casual, sport casual тощо. Як у живописі є базові кольори (червоний, жовтий, синій), при змішуванні яких виходить величезна кількість яскравих кольорів і відтінків, так і в моді існують базові стилі в одязі, поєднання яких народжує стильове розмаїття. Різноманітність стильових напрямків у одязі сьогодні вражає – це і рожево-чорний стиль емо, і чорний готичний, і повсякденний кежуал, і вуличний хіпстерський стиль.

При проектуванні учнями власного стилю в одязі, після ознайомлення з базовими теоретичними знаннями, вчитель показує зразки використання не вдалим поєднань видів та стилів одягу на практиці, унаочнює процес. Потім учням можна запропонувати виконати вправу для закріплення, на зображеннях

знайти помилки в зовнішньому вигляді моделей. Учні мають розробити власний стиль одягу, зрозуміти до якого типу належить фігура, який властивий стиль даному типу фігури, та які кольори краще поєднувати разом, навчитися зображати на папері ілюстрації одягу та моделей [10].

Закріпивши теоретичні знання, необхідно перейти до етапу зображення стилів, моделей одягу та їх ескізів. У процесі створенні ескізів, виконання малюнків, креслеників, схем використовують олівці, папір, клей, вирізки з журналів, принтер, комп'ютер та мережі Інтернет в залежності від МТБ ЗНЗ. Під час реалізації зображення фешн-образу діти повинні використати всі свої вміння і навички з інших предметів, наприклад: для зображення ескізу олівцями, фарбами чи то лінерами, потрібні художні здібності, тонко відчувати і бачити малюнок; для зображення малюнку у векторній графіці, потрібно вміти користуватися комп'ютерними програмами, володіти їх засобами та вдосконалюватися постійно за для гарного результату зображення. Можливості роботи персонального комп'ютера (*далі – ПК*) безмежні, потрібний тільки час та бажання. Засобами для реалізації цього завдання є сучасні технічні можливості, використання нових комп'ютерних програм, пристроїв, застосування їх для відтворення образів, ескізів, так як створення одягу і колекцій, потрібно спочатку спланувати, уявити, демонструвати. Для цього потрібно як найбільш реалістично показати свої ідеї, задуми. При проектуванні власного стилю на даному етапі буде доречним виконання колажу «Планшет ідей».

У процесі вивчення трудового навчання в 5-9 класах 11-річної школи автори методичних рекомендацій та практичних посібників для вчителів трудового навчання рекомендують постійно використовувати в навчально-виховному процесі інтерактивні, нестандартні форми й методи навчання (змішане навчання, персонофіковане навчання, використання елементів STREAM-освіти, квест технологій, хмарних технологій, досвіду «паблік рілейшнз», арт-технологій, скрайбінгу тощо) [2; 7].

Наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (*далі – ІКТ*) в освітньому процесі має стати інструментом забезпечення успіху Нової

школи. Запровадження ІКТ в трудовому навчанні має перейти від одноразових проектів у системний процес, який охоплює всі види діяльності. ІКТ суттєво розширяють можливості педагога, формуючи в учня важливі для нашого сторіччя технологічні компетентності.

Якщо дозволяє МТБ навчального закладу, то необхідно розвивати і використовувати всі можливості для накопичення компетенцій та випробовувати свої можливості під час виконання творчих завдань по створенню власного стилю в одязі за допомогою технічних засобів навчання, педагогічних програмних засобів, новітніх технологій, педагогічного впливу тощо [3; 6; 8; 9].

Наприклад, на етапі розробки образу, створення ескізів та макетів майбутнього образу (добір кольорів, фасонів до фігури людини) застосовують програми Photosop та Illustrator; на конструкторському етапі використовуються програми для розрахунку викрійки, системи автоматичного проектування (*далі – САПР*) тощо [3]. САПР одягу відкривають безмежні перспективи у виробництві одягу, такі програми мають різні можливості й застосування. Існують такі, що використовують навіть в домашніх умовах. Метою САПР є вдосконалення процесу виготовлення швейних виробів. Завдяки цим програмам можна не тільки будувати кресленики швейних виробів, а й виконувати моделювання, виготовляти лекала відповідно до розмірних груп. Крім того сучасні програми надають рекомендації що до розкладки лекал на тканині. Для виконання конструювання швейних виробів існують такі програми: «Компас», «AutoCAD», «Solid Works», «Leko», «Grafis», «JULIVI», «bCAD» тощо. Таким чином, скорочується час на конструювання, ще й відкриває широке поле для творчості, наразі, багато швейних машин обладнані комп'ютерами та замінюють людську працю – вони вишивають малюнки, написи, усе що ви задасте, відтворюється, таким чином можна втілити будь-яку свою ідею при створенні власного стилю в одязі [11, 137].

Дослідник К.Л. Пашкевич у своїй праці «Нові технології: 3D принтер», описує як розвиток технологій, створення нетрадиційних матеріалів сприяють розвитку в сфері легкої промисловості, а якщо це для озброєння на перспективу, то

в майбутньому, маючи свій власний манекен, що відтворює розміри і об'єми людини, буде легше оцінити зовнішній вигляд зі сторони, що є великим плюсом при оцінці своїх даних і майбутнього планування при створенні свого іміджу та стилю. 3D принтер виготовляє деталі одягу частинами, тому різні властивості матеріалу можуть бути об'єднані в одному виробі. Використання нетрадиційних матеріалів сприяє пошуку нових можливостей матеріалу, нових форм костюма і нових образів. Тривимірний образ об'єкта на екрані монітору комп'ютера можна отримати не тільки у спеціальній програмі, а й за допомогою 3D сканера. У разі використання 3D сканера можна відсканувати людське тіло і отримати його точну копію у натуральному або зменшеному вигляді. У такий спосіб можна виготовляти, наприклад, манекени для одягу. Технологія отримання зменшених копій фігур людей сьогодні достатньо розвинута. Багато фірм пропонують послугу сканування людини в одязі на тривимірне кольорове друкування її зменшеної копії. Подальший розвиток нових технологій, створення нових нетрадиційних матеріалів сприятимуть розширенню функцій 3 D принтерів та виникненню нових способів використання їх, у тому числі для легкої промисловості [9, 22].

Однією з програм, що можливо використовувати при об'ємному моделюванні одягу є програма bCAD, саме її вирізняє Р. Лещук з варіативного модуля через її простоту та невибагливість до ресурсів ПК. У той же час вона має всі базові можливості редакторів такого самого класу. Старшокласники можуть її використовувати для: виконання об'ємних ілюстрацій, виконання плоских зображень, виконання розрахунків об'ємних деталей (площа, об'єм), всі ці можливості дають можливість розробити моделі одягу, розробити ескізи.

На одному з етапів формування нового одягу чи колекції є оздоблення, одним із важливих елементів українського народного декору є вишивка хрестиком чи бісером, і в цьому напрямі також існують комп'ютерні програми, котрі допомагають в роботі з ними такі як: Stitch Art, Pattern Maker for Cross-Stitch, EmbroBox – дані програми перетворюють будь-яке зображення в пікселі, тобто клітинки, що утворюють схему вишивки. Таким чином можна перетворити будь-яке зображення, навіть власне фото. Дуже приємним є те, що

зараз є можливість друку на полотнах, тканинах та будь-яких матеріалах, завдяки яким можна реалізувати найсміливіші ідеї. Таким чином створюють колекції одягу із зображенням культових шедеврів образотворчого мистецтва, репродукцій відомих картин.

Завдяки програмам також можна зображувати об'ємні предмети, а не лише плоскі, за для більшої візуалізації предмету з зображенням розмірів, об'єму. Технологія створення тривимірного одягу за допомогою 3D принтера полягає у послідовності певних етапів: спочатку дизайнери створюють 3D модель одягу в програмі для отримання тривимірних об'єктів (наприклад, Maya, Rhino, 3 DS Max), друкують деталі на 3D принтері (їх може бути від 1 до 10 і більше), а потім складають усі частини вручну [8, 36].

Висновки. Формування вмінь учнів щодо створення стилю в одязі є вкрай необхідною потребою, що викликана викликами сучасного суспільства. Отже, вивчення уведеного в програму розділу «Технологія побутової діяльності», де, зокрема, вивчається проектування власного стилю є вкрай актуальним. Оновлена навчальна програма з трудового навчання орієнтована на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, що покликані наблизити процес трудового навчання до життєвих потреб учня, його інтересів і природних здібностей.

З урахуванням МТБ навчального закладу, необхідно застосовувати усі можливі ТЗН, педагогічні програмні засоби, комп'ютерні програми тощо. Новітні технології рухають вперед індустрію моди і вчителі є однією з ланок цього розвитку, адже вогонь, що може розпалити вчитель, поведе його учнів на вершину успіху в сфері проектування власного стилю одягу. Проектно-технологічна діяльність є вирішальною для розвитку творчих проектів на уроках трудового навчання, зокрема, при створенні власного стилі.

Наскрізне застосування ІКТ в освітньому процесі має стати інструментом забезпечення успіху й оновлення школи. Запровадження ІКТ в трудовому навчанні має перейти від одноразових проектів у системний процес, який

охоплює всі види діяльності. ІКТ суттєво розширяють можливості педагога, формуючи в учня важливі для нашого часу технологічні компетентності.

Список літератури

1. Абрамова О. В. Композиція костюма: Практикум: навчально-методичний посібник / О. В. Абрамова. – 2-е видання. – Кропивницький: ПП ЦОП «Авангард», 2017. – 88 с.
2. Дятленко С.М. Трудове навчання. 5-9 класи: практичний посібник для вчителів. / С.М. Дятленко, Р.М. Лещук, О.Ю. Медвідь; упоряд. С.М. Дятленко; за заг. ред. А.І. Терещука. – Харків: Вид-во «Ранок», 2017. – 128 с.
3. Єжова О. В. Інформаційні технології у створенні швейних виробів / О. В. Єжова. – Кіровоград : ФОП Александрова М. В., 2015. – 220 с.
4. Імідж як специфічна єдність виробника та споживача одягу // Легка промисловість. Науково-вироб. журнал. – № 3. – 2009. – С. 18-19.
5. Коберник О.М. Наукові засади теорії та методики навчання технологій: навчальний посібник. // О.М. Коберник, С.М. Ящук. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. – 289 с.
6. Краснопер М.П. Застосування учнями програми dCAD у процесі вивчення варіативного модуля «Основи об'ємного комп'ютерного моделювання» / М.П. Краснопер // Трудове навчання в школі. – № 22. – 2016. – С. 16-18.
7. Назарчук І.І. / Вивчення предмета «Трудове навчання» у 2017-2018 р.(5-9 клас). Методичні рекомендації. / І.І. Назарчук. – 2017. – 20 с.
8. Нога Л.М. Використання педагогічних програмних засобів на уроках трудового навчання / Л.М. Нога // Трудове навчання в школі. – № 7 (19). – 2010. – С. 36-41.
9. Пашкевич К.Л. Нові технології: 3 D принтер. / К.Л. Пашкевич. // Легка промисловість. Науково-вироб. журнал. – № 1. – 2014. – С. 22-25.
10. Проектування власного стилю, іміджу. [Електронний ресурс] // Трудове навчання (обслуговуючі види праці): підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Т.С. Мачача, Т.В. Стрижова. – Харків: ТОВ «Сиция», 2017. – 240 с. – Режим доступу до ресурсу: <https://mozok.click/1828-proektuvannya-vlasnogo-stilyu-mdzhu.html>.
11. Ходзицька І.Ю. Трудове навчання (обслуговуючі види праці): підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / І.Ю. Ходзицька, В.П. Тименко, О.В. Горобець, О.І. Безносьок, Т.С. Пасічна. – Харків: Вид-во «Ранок», 2016. – 256 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://narodna-osvita.com.ua/6117-pdruchnik-trudove-navchannya-obslugovuyuch-vidi-prac-za-8-klas-hodzicka-chitati-onlayn-nova-programa-2016.html#readbook>